

Akilerartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap akilerartarnermut atugarissaarnermullu immikkoortunut innersuussutaanik aallaaveqartumik aaqqissuusseqqinnermi suliaqarnermik aallartitsinissamik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannut Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Sulinissaq immikkoortunik ilanngussaq 1-imi taaneqartunik aallaaveqassaaq. Sulineq 2021 naatinnagu naammassineqareersimassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Múte B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat

(Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Nunatsinni inuiaqatigiit akilerartarnermut atugarissaarnermullu immikkoortuini, sinaakkutunik ataqatigiinnerusunik, ullutsinnut naleqqunnersusunik ersarinnerusunillu pilersitsiviusumik, sulii aaqqissuusseqqinnissamik pisariaqartitsisoqarnera ikinnerit kisimik akerlerissagunarpaat.

Aaqqissuusseqqinnerit taamaattut inuiaqatigiinni ataatsimut pigissaarnermik atugarissaarnermillu patajaallisaaqataasussaanerat, isumaginninnikkut ajornartorsiutunik annikillisaaqataasussaanerat, naligiinnermut annertusaaqataasussaanerat kiisalu allaffissornermik annikillisaaqataasussaanerat Naalakkersuisut isumaqatigaat. Naggataagut aaqqissuusseqqinnerit taamaattut ilinniartitaanermut immikkoortumi aaqqissuusseqqinnerit siuariartornerat ilutigalugu, inuiaqatigiit atugarissaarfiusut aningaasalersorneqarnerannut qulakkeerinneqataallutillu, aningaasaqarnerup imminut napatinnerulernissaanut ilapittuissapput.

Akilerartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap isumaliutisissutaat sulii assigiinngitsuni naapertuuffeqarlunilu attuumassuteqarpoq. Taanna ataatsimut nalilersuiffiullunilu kaammattuutit naapertuuttut amerlasuunik saqqummiussiffiuvoq, taakkuli maanna ukiunik qulinik pisoqaatigilersimapput.

Naluneqanngitsutut 2016-mi Naalakkersuisuusut ataatsimoortumik Attassinissamut Siuariartortitsinissamullu pilersaarummik saqqummiussipput, taassumalu siuariartornera ukiumoortumik Aningaasaqarnermik Ingerlatsineq pillugu Nassuiaatini ingerlaavartumik nassuiarneqartarpoq. Aningaasaqarnermut inatsimmik isumaqatigiissuteqartarnerit pilersaarummik tassannga aallaaveqartarput.

2011-p kingorna aaqqissuusseqqinnermik suliniuterpassuit naammassineqarput, UKA 2020-milu arlallit suliarineqartussaapput, taakkunungalu ilinniartut pillugit inatsit ilaavoq. Taamattaarlu ataatsimiinnerit takkuttussanut aaqqissuusseqqinnerit annertuut arlallit piareersaasiorneqarput, tassani ineqarnermut kiisalu isumaginninnermut, suliffeqarnermut akilerartarnermullu tunngasuni, taakkulu imminut pilersornerup annertusarnissaanik siunertaqarput. Taamattaaq inuusuttunik immikkut sammisumik suliffeqarnermut periusissiaq nutaamik ukiut arlalinni atuuttussamik qanittumi saqqummiussisoqassaaq. Inuiaqatigiit ineriartornerat peqquutigalugu utoqqaat pillugit suliniutiliortoqarnissamut piareersartoqarpoq. Taamaallitutik Naalakkersuisut nikerartut aaqqissuusseqqinnermik tunngaviusumik siuliani anguniakkatut taaneqartut assinginiq siunnerfeqartunik suliaqareerput.

Taamaattoq aaqqissuusseqqinnermik inuiaqatigiit akileraartarnikkut atugarissaarnikkullu aaqqissuussaaneranni ajornartorsiutinik ataatsikkut aaqqiisumik eqqarsarneq piviusorsiuungilaq. Tamanna piareersarneqarsinnaanngilaq aamma atulersinneqarsinnaanani, akerlianilli annikitsukkaartumik pilersinneqartariaqarluni.

Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaani kaammattuutit aallaavigalugit, kaammattuuterpassuit naammassineqareerput:

- Soraarnerussutisiaqalernissamut aaqqissuusinnermut peqataasussaataanerme, taamaalillutik kikkut tamarmik nammineq soraarnerussutisiassaminnut sipaaruteqalerlutik.
- Nunani allani soraarnerussutisianik katersivinni soraarnerussutisianik katersat akileraaruserneqartarnerannik siuartitsineq.
- Procenti aaqqiissutaasoq pillugu inatsit, ukiumoortumik akit ineriartornerat aallaavigalugu nalimmassaanikkut, isumaginninnermi ikiorsiissutit pisissutaasinnaanerisa taamaaginnartinneqarnissaannik siunnerfeqartoq.
- Pisortanut akiligassanut tunngatillugu qarasaasiatigoortumik akilersuititsinnermut atortorissarut (Ilanngaassivik)
- Aalisarnermi pisuussutinik iluaquteqarnermut akitsuut.
- Siusinaartumik soraarnerussutisiaqartarnerup aaqqissuuteqqinneqarnera
- Utoqqalinerme soraarnerussutisiamut tunngatillugu arlalinnik aaqqissuusseqqinneq, ilaatigut nalinginnaasumik soraarinnngorfimmi aningaasaqarnikkut pilerinarnerulersitsisoq, ilaatigullu innuttaasut agguaqatigiissillugu inuusarnerisa qaffannerata nassatarisaanik tassannga qaffaaneq.
- Meeqqat inuusuttullu pillugit inatsit nutaaq, ilaatigut meeqqat inuusuttullu atugarliortut ajornartorsiutaannik ikiorsiinissamik siunnerfeqartoq.
- Sulinerme pilerinarnerulersitsisumik ineqarnermut meeqqanullu tapiissutit annikilliarortinneqartarnerisa pisariinnerulerlutillu ullutsinnut naleqqussarnissaannik siunnerfeqartumik inatsisit nalimmassarneqarnerat.

Taamaammat inuiaqatigiit ullumikkut unammillernartitaat 2011-milu unammillernartitarisaat assigeeqqissaanngillat. Taamattaarlu inuiaqatigiinni aaqqissuusseqqinnermut annertuunut toqqammavissanik misissueqqissaarnerni piareersaasiornernilu paasissutissat sakkussallu pitsaanerusut pigineqaleriartorput.

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik Aningaasaqarnermut Siunnersuisooqatigiit peqatigalugit maanna attassinissamut periuseq pitsaanerusumik, Attassinissamut Siuariartortitsinissamullu pilersaarutip malitseqartinneqarneranut atatillugu patajaannerusumik sakkussatut suliaminnik naammassinnilivipput. Taannalu Aningaasaqarnermut Siunnersuisooqatigiit 2020-mi nalunaarusiaanni kaammattuutinut naapertuuppoq.

Taamaammat aalajangiiffigisassatut siunnersuut taama iluseqartillugu akuersissutigineqannginnissaa inassutigineqarpoq.